

VERSLAGBOEK SYMPOSIUM VERGRIJZING EN ONTGROENING

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1. Doelstellingen AK-VSZ	1
2. Inschrijvingslijst Symposium	4
3. Referaten Symposium	
3.1. Inleiding Herman Deweerdt (AK-VSZ)	7
3.2. Gezondheidszorgen Danny Pieters (KU Leuven)	14
3.3. Kinderbijslagen Roger Pauly (Gezinsbond)	19
3.4. Werkloosheid Jan Van Doren (VOKA)	25
3.5. Pensioenen Alain Mouton (Trends)	31
3.6. Fiscale autonomie Koen Algoed (KU Leuven)	41
3.7. Besluit Gui Celen (AK-VSZ)	56
4. Persknipsels	59
5. Overzicht uitgaven AK-VSZ	63

1. Doelstellingen AK-VSZ

Het Aktiecomité Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ) werd in 1995 opgericht om het standpunt van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (O.V.V.) 'Sociale Zekerheid: een bevoegdheid van Vlaanderen en Wallonië' actiegericht op de politieke agenda te zetten en in het maatschappelijk debat te brengen.

Hieronder vindt u het officiële standpunt van bij de oprichting terug (nog steeds van kracht uiteraard)

OVERLEGCENTRUM VAN VLAAMSE VERENIGINGEN

STANDPUNT

SOCIALE ZEKERHEID: EEN BEVOEGDHEID VAN VLAANDEREN EN WALLONIË

Uitgangspunten

1. De sociale zekerheid (SZ) heeft in de loop der jaren in Europa een zodanige ontwikkeling gekend, dat de organisatie ervan qua doelstellingen, methoden en financiële middelen één van de voornaamste activiteiten van de overheid is geworden.
2. De sociale-zekerheidssolidariteit tussen personen binnen één volksgemeenschap mag echter niet verward of vermengd worden met de solidariteit tussen (lid)staten in een confederale of internationale gemeenschap.
3. Vlaanderen en Wallonië - met reeds zovele opdrachten en bevoegdheden op economisch, cultureel, sociaal en fiscaal gebied en op het vlak van o.m. onderwijs, gezondheidszorg, beroepsopleiding, tewerkstelling e.d. - kunnen niet echt autonoom zijn en kunnen geen coherent beleid voeren zonder ook de SZ en een eigen sociaal overlegmodel onder hun bevoegdheid te hebben. De bindingen tussen SZ en de belangrijkste federale bevoegdheden (muntbeleid, algemene buitenlandse politiek en defensiebeleid) zijn veel zwakker dan die tussen SZ en de vele andere bevoegdheden van Vlaanderen en Wallonië.

Standpunt

1. Binnen de Vlaamse gemeenschap en de (deel)staat Vlaanderen is solidariteit tussen alle leden van deze gemeenschap noodzakelijk en vanzelfsprekend. Ze vergt uiteraard eigen Vlaams sociaal overleg.
2. Vlaanderen en Wallonië hebben het recht om die solidariteit via alle deelsectoren van de SZ te organiseren volgens **eigen inzichten** en bijgevolg met eigen middelen. De te leggen klemtonen in de SZ moeten het resultaat zijn van een breed democratisch en sociaal debat binnen Vlaanderen en binnen Wallonië.
3. De toewijzing van het sociaal beleid als een globaal bevoegdheidspakket aan Vlaanderen en Wallonië zal leiden tot een **grotere efficiëntie** in plaats van de huidige verlamming door versnippering van bevoegdheden en middelen tussen centrale staat en deelstaten. De versnippering van het gezondheidsbeleid vormt een voorbeeld van deze stelling. Het verband tussen tewerkstelling en loonkosten, belastingdruk en SZ-bijdragen is daarvan een tweede voorbeeld.
4. Vlaanderen en Wallonië mogen niet enkel de bevoegdheid verwerven over de organisatie van de SZ, doch moeten ook verantwoordelijk worden voor de inning en de besteding van de daartoe vereiste financiële middelen. Deze financiële en fiscale verantwoordelijkheid vormen de beste waarborg voor een **spaarzaam** sociaal beleid. Dit argument wint nog aan kracht door de huidige zware schuldenlast van de Belgische staat.
5. Het is onaanvaardbaar dat de solidariteit tussen personen, een aangelegenheid van elke volksgemeenschap, vermengd wordt met die tussen (deel)staten en dat er ook op die wijze zeer grote en ondoorzichtige **geldtransfers** ontstaan tussen Vlaanderen en Wallonië, zowel via het mechanisme van de inkomsten als dat van de uitgaven voor de SZ. Het vaak gehoorde argument dat er vroeger geldstromen bestonden van Wallonië naar Vlaanderen werd duidelijk weerlegd door recente studies. Bovendien zijn deze systematische geldtransfers contraproductief gezien zij de prikkel tot responsabilisering in het verwerven van de inkomsten en het bepalen van de uitgaven wegnemen.
6. Het toekomstige Vlaamse stelsel van SZ en Vlaams overleg dient rekening te houden met de fundamentele sociale beginselen, vastgelegd in de internationale normen die Vlaanderen binden.
7. Vlaanderen is bereid om met Wallonië te onderhandelen over doorzichtige, objectieve en omkeerbare vormen van solidariteit, zoals die tussen de Länder in Duitsland maar ook tussen lidstaten van de EU bestaan.
8. De organisatie van de SZ voor de inwoners van Brussel-19 mag geen afbreuk doen aan de tweeledigheid.

Besluit

Omwille van de hierboven vermelde redenen moeten de organisatie en de financiering van de sociale zekerheid zo vlug mogelijk onder de verantwoordelijkheid van Vlaanderen en Wallonië gebracht worden.

Brussel, 8 februari 1995

Onderschrijvende verenigingen (afgesloten op 5 februari 1995)

Praesidiumverenigingen

Algemeen Nederlands Zangverbond - Davidsfonds - Federatie van Vlaamse Vrouwengroepen - Ijzerbedevaartkomitee - Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond - Verbond van Vlaamse Academici - Vereniging van Vlaams Overheidspersoneel - Vlaamse Automobilistenbond-Vlaamse Toeristen Bond - Vlaamse Volksbeweging - Vlaams Komitee Brussel

Leden Algemene Vergadering

Bond van Grote en Jonge Gezinnen - Federatie van Vlaamse Kringen-Rodenbachfonds - Komitee van de Randgemeenten - Koninklijke Vlaamse Ingenieurs Vereniging - Nationalistisch Verbond-Nederlandse Volksbeweging - 't Pennoen - Priester Daensfonds - Taal Aktie Komitee - Vereniging van Vlaamse Professoren Leuven - Vereniging Vlaamse Ziekenfondsen - Vlaamse Ingenieurs Kamer - Vlaams Geneesheren Verbond - Vlaams Kruis - Vlaams Verbond voor Gepensioneerden - Vlaams Verbond van Leerkrachten

Kernbestuur AK-VSZ

Voorzitter : Gui Celen
Secretaris : Erik Stoffelen
Penningmeester : Johan Laeremans
Voorzitter techn. werkgroep : Eric Ponette

Secretariaat : Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen - Tel. (015) 28 90 96 -
Fax (015) 20 96 66

2. Inschrijvingslijst Symposium

Alaerts	Rita	schooldirecteur in TBS
Algoed	Koen	prof. HUB
Anciaux	Vic	Dokter
Appelmans	Karel	
Avontroodt	Yolande	volksvertegenwoordiger
Baert	Albert	Prof. Em. KU Leuven
Baeten	Walter	voorzitter IJzerbedevaartkomitee
Beeckman	Liesbeth	geneesheer-Specialist UZ Leuven
Boonen	Carine	raadgever Minister-President Peeters
Brepeels	Frieda	Europarlementslid
Bruyninckx	Jan	
Bulens	Guido	bestuurslid Davidsfonds
Caluwe	Ludwig	volksvertegenwoordiger
Caspers	Herman	
Celen	Gui	Voorzitter AK-VSZ
Celis	Richard	voorzitter 11-daagse Vlaanderen Europa, erevoorzitter ANZ
Claus	Mieke	lid Pro Flandria
Coemans	Yves	attaché studiedienst Gezinsbond
Coninx	Ivo	Nationaal secretaris VOS
Constandt	Jürgen	algemeen directeur Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Cottenier	Marc	
De Baets	Helga	wetenschappelijk medewerker
De Bats	Mieke	gemeenteraadslid
De Bleecker-Ingelaere	Huguette	voorzitter OVV
De Block	Maggie	volksvertegenwoordiger
De Bont	Rita	volksvertegenwoordiger
De Bruyn	Piet	volksvertegenwoordiger
De Deken	Ghisleen	
De Geeter	Bart	lid Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
De Graef	Eric	ondervoorzitter Doktersgild Van Helmont
De Nijn	Bart	gedeputeerde
De Schuyteneer	Guido	coördinator Comité Vlaanderen Onafhankelijk
De Vriendt	Joris	medewerker studiedienst
De Waele	Willy	burgemeester
De Wit	Hubert	oud-bedrijfsleider
De Wit	Wim	ondervoorzitter OVV
De Witte	Simon	bestuurder VOC Vilvoorde
Delooz	Herman	professor
Devos	Frans	bestuurder AK-VSZ
Deweerd	Herman	bestuurder AK-VSZ
Diependaele	Marc	bestuurder AK-VSZ
Dierick	Annie	geriater
Dierick	Rudi	secretaris OVV
Dillemans	Roger	erector KU Leuven
Eerlingen	Michiel	Provinciaal Voorzitter VVVG Vlaams-Brabant
Eerlingen	Tine	
Engelen	René	

Fierens	Wim	psycholoog
Fosse	Evelyn	
Gabriëls	Mark	Bestuurslid Halle-Vilvoorde-Komitee
Gedopt	Hilde	
Geeroms	Jacqueline	gepensioneerd
Gevaert	Herman	afgevaardigd bestuurder Vereniging Vlaamse Leerkrachten
Goubert	Geert	Ex-lector Gezondheidszorgen Arteveldehogeschool Gent
Goyvaerts	Hagen	volksvertegenwoordiger
Hoegaerts	Dimitri	gemeenteraadslid
Huygebaert	Bruno	journalist VRT, moderator
Ide	Louis	volksvertegenwoordiger
Jambon	Jan	volksvertegenwoordiger
Jongbloet	Pol	bestuurder AK-VSZ
Keersmaekers	Herman	voorzitter VVB Mortsel-Boechout
Kuijpers	Willy	burgemeester
Laeremans	Bart	volksvertegenwoordiger
Laeremans	Johan	bestuurder AK-VSZ
Lahaye	Dirk	Prof. Em. KU Leuven
Lamberts-Van Assche	Louis	bestuurder Fonds voor Vlaanderen
Lauwers	Walter	geneesheer
Meulepas	Jan	Regiosecretaris
Meulepas	Mia	
Moons	Guido	erevoorzitter VVB
Mouton	Alain	journalist Trends
Moyson	Marleen	psychologe
Nagels	Walter	Vrijwilliger Vige Zondal & LL Blindenzorg
Ostyn	Jozef	kabinetschef van staatssecretaris Grouwels
Otte	Henri	lid Pro Flandria
Pauly	Roger	algemeen voorzitter van de Gezinsbond
Peeters	Walter	gewezen stichter-voorzitter AK-VSZ
Pieters	Danny	Prof. KU Leuven
Pirenne	Jozef	
Platel	Marc	publicist
Pollers	Astrid	gemeenteraadslid
Ponette	Eric	Prof. Em. KU Leuven
Proot	Francine	
Quintens	Rik	
Raspoet	Reinhilde	bestuurder Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Roels	Renaat	pro-voorzitter OVV
Samyn	Ellen	OCMW-raadslid
Smets	Geert	bedrijfsarts
Smets	Hubert	
Steffens	Ward	bestuurslid Vlaams-Nationale Debatclub
Stoffelen	Erik	secretaris AK-VSZ
Stoop	Annemie	lid dagelijks bestuur ANV
Suetens	Soetkin	adjunct-kabinetschef van staatssecretaris Grouwels
Suykens	André	ondervoorzitter Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Swaelens	Martina	bestuurder VVVG Mechelen
Thimpont	Lut	
Thys	Jos	penningsmeester VVB

Timmermans	Robert	
Tobback	Bruno	volksvertegenwoordiger
Valkeniers	Bruno	volksvertegenwoordiger
Van Balen	Diane	administratief directeur Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Van Biervliet	Luk	gemeenteraadslid
Van De Voorde	Dirk	voorzitter LOGO Zuiderkempen, bestuurslid VGV
Van Den Driessche	Johan	voorzitter VTB Cultuur
Van Doren	Frans	gepensioneerd
Van Doren	Jan	adjunct-directeur Voka-kenniscentrum
Van Emelen	Edward	
Van Ermen	Lieve	volksvertegenwoordiger
Van Humbeeck	Dirk	stafid Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Van Onckelen	Lieve	bestuurder AK-VSZ
Van Oost	Luce	
Van Overbeke	Joris	
Van Roy	Frans	lid Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Van Roy	Tony	
Vandenberghe	Rien	nationale praeses KVHV-Nationaal
Vandermeiren	Dimitri	
Vandevoordt	Godelieve	
Vanpoucke	Lieven	lid Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
Verleysen	Jan	
Vermeiren	Remi	voorzitter De Warande
Vermeulen	Robrecht	bestuurslid Doktersgild Van Helmont
Verreyt	Hans	gemeenteraadslid
Verrijken	Geert	redacteur De Huisarts
Verschueren	Raf	bestuurder AK-VSZ
Verstraete	Marc	prof. Em. KU Leuven
Vertongen	Geneviève	bestuurslid VVA
Vlassak	Karel	Prof. Em. KU Leuven, Voorzitter N-VA Herent
Vloeberghs		laborant KU Leuven
Waeterloos	Joost	
Waeterloos	Raf	
Weyts	Ben	volksvertegenwoordiger
Winderickx	Peter	bestuurder AK-VSZ
Wouters	Geert	bestuurder AK-VSZ

3. Referaten Symposium

3.1. Inleiding Herman Deweerdt (AK-VSZ)

De Studiecommissie voor de vergrijzing publiceert ieder jaar in haar verslag de kosten van de vergrijzing. Zij drukt deze kosten uit als de toename van de kosten van de sociale zekerheid in % van het BBP. In haar eerste jaarverslag (2002) kwam zij op 3,1 % voor het jaar 2030. In haar vierde jaarverslag was dit percentage al opgelopen tot 5,6 %. In euro's van vandaag ruim 20 miljard. Of een verhoging van 40 % van de bijdragen tot de Sociale Zekerheid. Wie maalt hierom?

In 2006 hebben wij op basis van drie verschillende hypothesen over de toekomstige tewerkstellingsgraad aangetoond dat de kosten van de vergrijzing in Vlaanderen lager zullen zijn dan in Wallonië¹

Rekening houdend met de laatste bevolkingsprognose tot 2060, zal ik in deze inleiding op basis van eenvoudige, officiële en door iedereen verifieerbare gegevens aantonen dat in iedere tak van de sociale zekerheid de kosten in Vlaanderen lager zullen zijn dan in Wallonië.

Eerst een korte toelichting bij enkele globale gegevens van deze bevolkingsprognose.

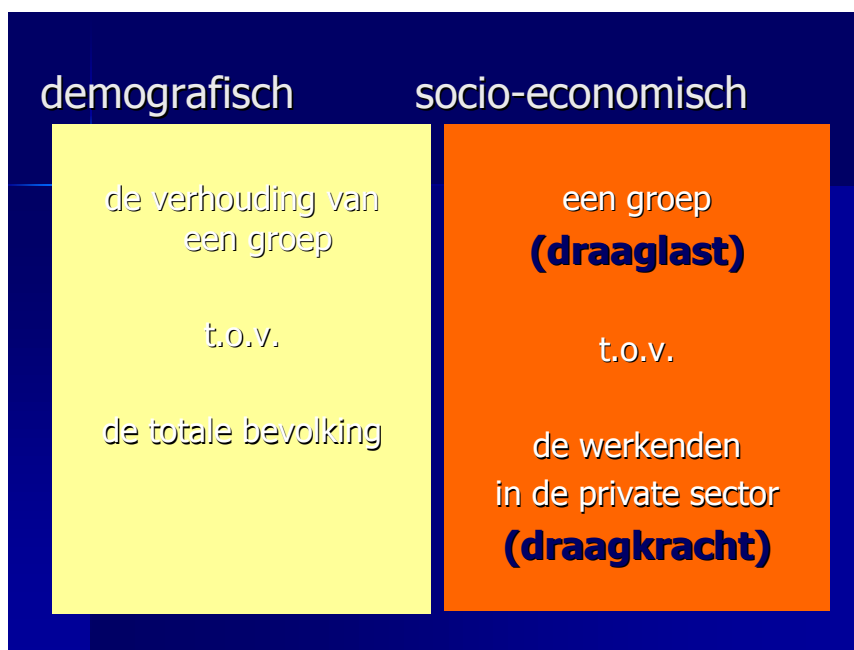
Loop van de bevolking per Gewest 2000 - 2060						
	BrsI		VI		Wa	
		% t.o.v. 2000		% t.o.v. 2000		% t.o.v. 2000
1 januari 2000	959.318	100	5.940.251	100	3.339.516	100
cumul 2000 - 2060						
Natuurlijk saldo	575.050	60	- 154.509	-3	121.801	4
Geboorten	1.145.364	119	4.049.199	68	2.537.709	76
Sterfgevallen	570.314	59	4.203.708	71	2.415.908	72
Saldo interne migraties	- 970.264	-101	431.696	7	538.568	16
Saldo externe migraties	758.344	79	795.827	13	334.526	10
Externe immigraties	2.023.561	211	2.601.497	44	1.576.850	47
Externe emigraties	1.265.217	132	1.805.670	30	1.242.324	37
Aangroei vd bevolking	363.130	38	1.073.014	18	994.895	30
Statistische aanpassing	9.358	1	5.321	0	2.981	0
31 december 2060	1.331.806	139	7.018.586	118	4.337.392	130

1. In het Brussels Gewest stijgt de bevolking met 39 %, in Wallonië met 30 % en in Vlaanderen met 18 %. Ons aandeel in de totale bevolking zal dalen van 58 % naar 55,3 %.
2. Deze cijfers zijn het resultaat van vier krachten die in de drie Gewesten verschillend zijn:
  - a. De geboortecijfers
  - b. De sterftcijfers
  - c. De inkomende migraties
  - d. De uitgaande migraties

3. Het saldo van geboortecijfers en sterftcijfers levert in Brussel een aangroei van 60 % t.o.v. de in 2000 bestaande bevolking; in Vlaanderen een daling van 3 % en in Wallonië een aangroei van 4 %
4. Het saldo van inkomende en uitgaande migratie levert in Brussel een aangroei van 79 %, in Vlaanderen een aangroei van 13 % en in Wallonië een aangroei van 10 % t.o.v. de in 2000 bestaande bevolking.
5. Deze cijfers laten ook zien dat er vooral naar en uit Brussel aanzienlijke volksverhuizingen zullen plaatshebben. De betekenis van dit verschijnsel is ook voor Vlaanderen en Wallonië niet te verwaarlozen.
6. De toename van het aantal vreemdelingen (1,9 miljoen), ook in belangrijke mate uit de Europese landen, bedraagt ruim het dubbele van de voorgaande prognose.
7. Bij deze cijfers zou het kunnen dat Vlaanderen sneller zal verdampt zijn dan vergrijst.

De volgende dia's bevatten een dubbel luik: demografisch en socio-economisch

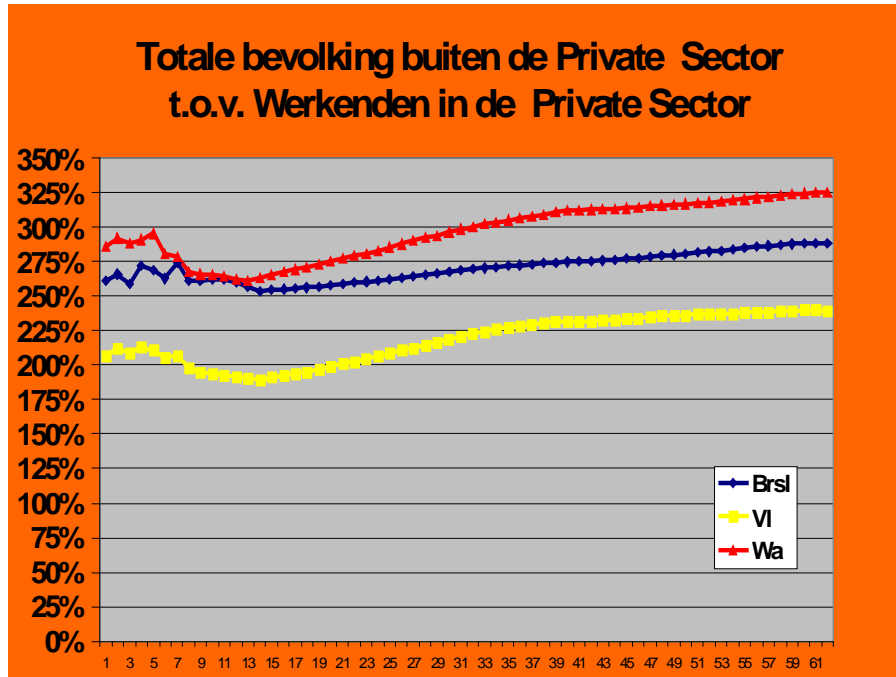
Demografisch en Socio-economisch luik

Aan de linkerkant wordt naar de vergrijzing gekeken met een demografische bril. Een aantal bevolkingsgroepen die relevant zijn voor de sociale zekerheid worden uitgedrukt als een % van de totale bevolking. Er zijn nog tal van andere maatstaven om de vergrijzing in kaart te brengen. Bijvoorbeeld de evolutie van bevolkingsgroepen in absolute aantallen of de afhankelijkheid van bevolkingsgroepen t.o.v. de bevolking op actieve leeftijd. De meeste van deze indicatoren laten zien dat Vlaanderen vroeger en meer vergrijst dan Wallonië.

Deze demografische benadering zegt echter niets over de betaalbaarheid van de vergrijzing.

Om de betaalbaarheid van de vergrijzing te benaderen kijken we met een socio-economische bril. Als maatstaf gebruiken we de verhouding tussen enerzijds de bevolkingsgroepen die relevant zijn voor de sociale zekerheid en anderzijds het aantal werkenden in de private sector. (dit laatste als een statistisch eenvoudig alternatief voor wat in de nationale rekeningen de marktsector genoemd wordt).

Het aantal werkenden in de private sector is afgeleid van de totale tewerkstellingsgraad ⁱⁱ:
 2000 - 2007 : de realiteit in de drie Gewesten
 2008 - 2013 : de prognoses van het Planbureau (2008 - 2013) voor de drie Gewesten
 2014 - 2060 : de tewerkstellingsgraden volgens het Planbureau in 2013 werden
 doorgetrokken tot in 2060

Totale bevolking buiten de private sector t.o.v. de werkenden in de private sector

Deze grafieken geven een eerste, zeer globaal beeld.

In de teller staan dus alle personen die lasten veroorzaken in de sociale zekerheid: de (0 -19) - jarigen, de studenten ouder dan 19 jaar, de gepensioneerden, de zieken, de gehandicapten, de werklozen, de huisvrouwen, de militairen, de ambtenaren.

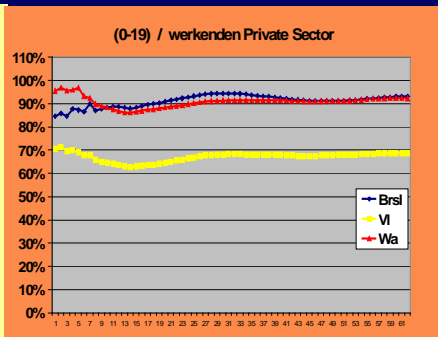
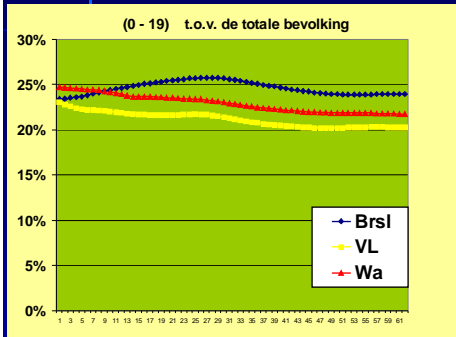
Deze totale last wordt gerelateerd aan het aantal werkenden in de private sector. (Draaglast t.o.v. draagkracht)

Het is duidelijk dat de totale last, op die manier uitgedrukt, in Vlaanderen veel makkelijker kan gedragen worden dan in Wallonië.

Wij zullen dit globaal beeld nu opsplitsen in groepen die relevant zijn voor de takken van de sociale zekerheid.

(0 – 19) demografisch

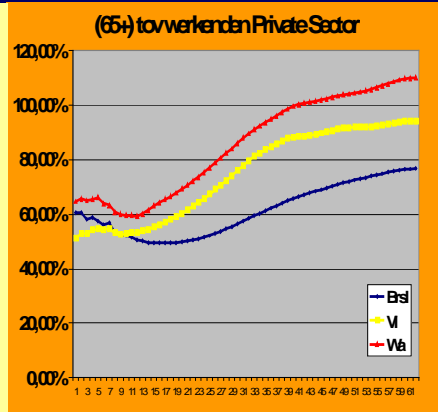
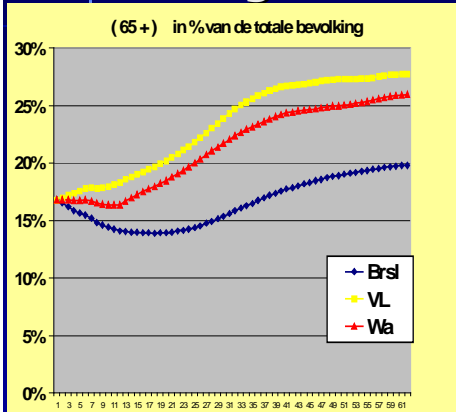
socio-economisch

De groep (0 - 19) jarigen

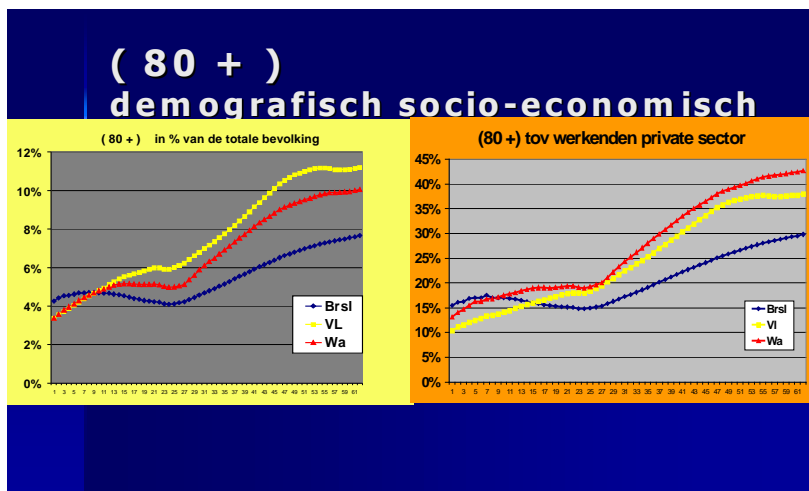
1. De ontgroening in Vlaanderen is vrij beperkt; wijkt weinig af met de ontgroening in Wallonië en verloopt parallel.
2. De kinderlast (en dus bij benadering de uitgaven voor de Kinderbijslagen) kan in Vlaanderen beduidend makkelijker gedragen worden dan in Wallonië.

(65+) demografisch socio-economisch

(65+) jarigen

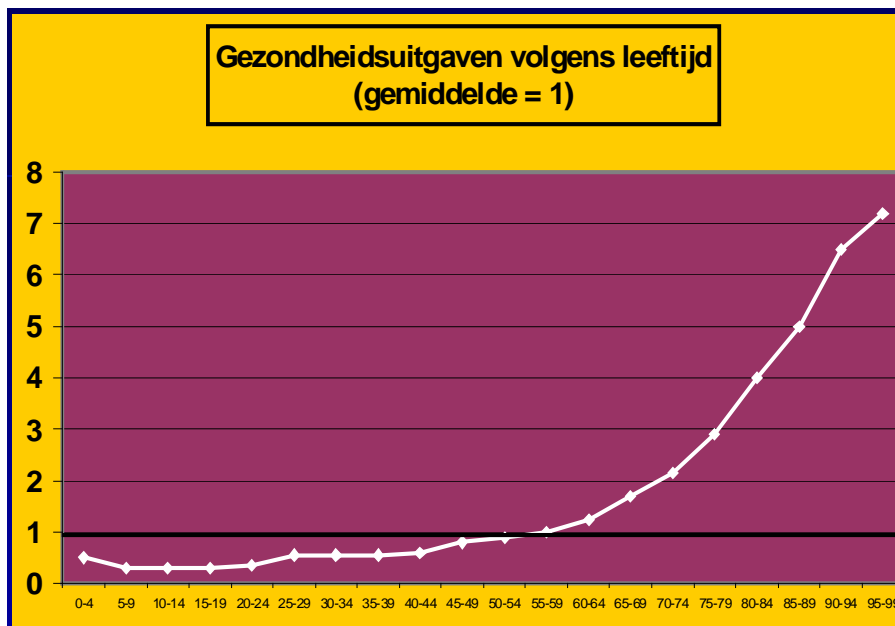
De demografische druk van de (65+) is in Vlaanderen groter dan in Wallonië. Socio-economisch bekeken kunnen de lasten van de (65+), (en dus bij benadering de uitgaven voor de pensioenen) in Vlaanderen makkelijker gedragen worden dan in Wallonië.

(80+)

De (80+) zijn uiteraard ook gepensioneerd, maar ze zijn vooral maatgevend voor een deel van de ziektekosten en vooral van de Bejaardenzorg.

Ook de demografische druk van de 80+ is in Vlaanderen groter dan in Wallonië. Socio-economisch bekeken kunnen de lasten van de (80+), (en dus bij benadering de uitgaven voor bejaardenzorg) in Vlaanderen makkelijker gedragen worden dan in Wallonië.

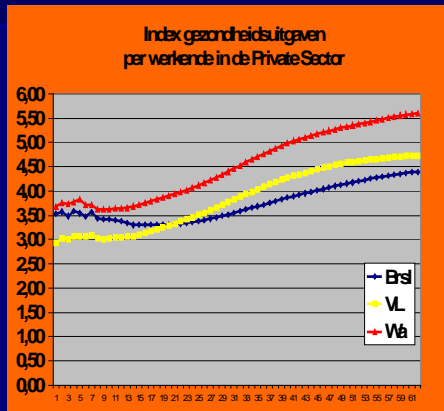

Gezondheidsuitgaven volgens leeftijd (gemiddelde = 1)

Basis: de grafiek van de gezondheidsuitgaven in functie van de leeftijd (gebaseerd op studies van de Christelijke Mutualiteiten)

De bevolking van de drie gewesten werd in cohorten van 5 jaar hiermee gewogen. (dus zonder differentiëring in de Gewesten. De totale last in "gezondheidsuitgaven-eenheden" werd gedeeld door het aantal werkenden in de private sector.

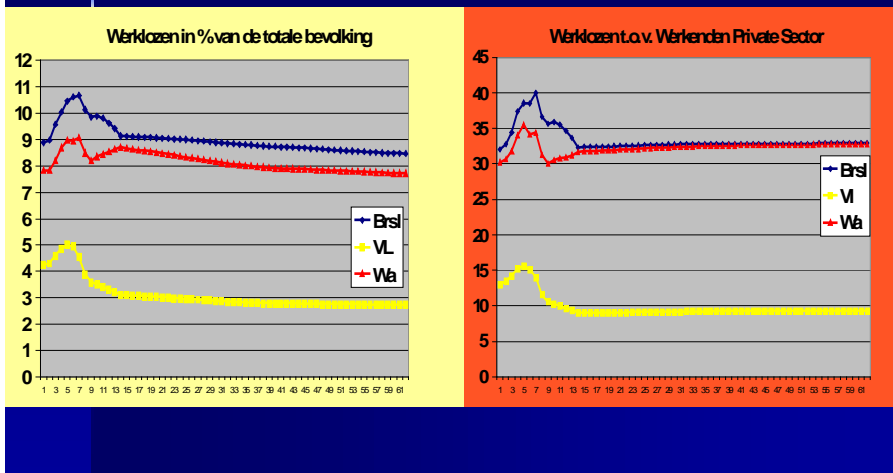
Index gezondheidsuitgaven per werkende in de private sector

Index gezondheidsuitgaven per werkende in de private sector

Rekening houdend met de gezondheidsuitgaven in functie van de leeftijd kunnen de kosten voor gezondheidsuitgaven in Vlaanderen makkelijker gedragen worden dan in Wallonië.

Werklozen

Werklozen

De werklozen vormen in feite geen demografische groep. Socio-economisch bekeken kunnen de lasten van de werklozen (en dus bij benadering van de uitgaven voor de werklozen), in Vlaanderen aanzienlijk makkelijker gedragen worden dan in Wallonië.

Besluit

1. De socio-economische grafieken laten overduidelijk zien dat voor alle takken van de Sociale Zekerheid de lasten in Vlaanderen makkelijker kunnen gedragen worden dan in Wallonië. De verschillen in draagkracht zijn soms zeer groot (20 % in de kinderbijslagen; 70 % in de werkloosheid). De som in euro van alle takken, wat hun gewicht ook moge zijn, ligt dus lager in Vlaanderen dan in Wallonië.
  - o N.B. Voor pensioenen en gezondheid is de draagkracht in Brussel groter dan in Vlaanderen.
2. Dit betekent dat bij behoud van een unitaire sociale zekerheid er nog gedurende meer dan vijftig jaar transfers zullen vloeien van Vlaanderen naar Wallonië.
3. Aandacht: In deze inleiding gaat het om een relatieve vergelijking tussen Vlaanderen en Wallonië. Het feit dat de draagkracht in Vlaanderen groter is dan in Wallonië bewijst niet dat onze draagkracht groot genoeg is om de kosten van de vergrijzing te betalen. De splitsing van de sociale zekerheid is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde, maar geen voldoende voorwaarde.
4. Een persoonlijke bedenking: Ik heb vandaag voor de laatste keer Vlaanderen vergeleken met Wallonië. Ik vind dat we moeten ophouden met ons te vergelijken met de zwakste leerling van de klas. Dit is slaapverwekkend en veroorzaakt zelfgenoegzaamheid. De vergrijzing in Vlaanderen is een ernstig probleem. Dat vraagt om ernstige oplossingen en geen lapwerk.

ⁱ De kosten van de vergrijzing zijn in Vlaanderen lager dan in Wallonië - De transfers in de sociale Zekerheid blijven bestaan of nemen zelfs nog toe (uitgave Aktiecomitee Vlaamse Sociale Zekerheid - december 2006

ⁱⁱ Volgens de EAK-benadering (Enquête naar de Arbeidskrachten) uitgevoerd door de Nationale Bank. De gebruikte definities beantwoorden aan de criteria van het Internationaal Arbeidsbureau en wijken af van deze die de R.V.A gebruikt.